RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPOT LÉGAL

SẢN THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ 1103 2033 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ SÁU 28 DÉCEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 1713

HANOI

	Đông-dương, Cao-miên, Ai-lao, Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ	Ngoại quốc	Đổi về đồng Tây	Bắc-kỳ và Trung-kỳ	Nam-kỳ, Cao-miên và Ai-lao	Ngoại quốc
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và						
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HỮU-LỰC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m,08 de large.

Une seule insertion. . . . 0$50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$25 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Thế nào là đặc-cách ?

Từ khi lệ bổ dụng quan-lại ở Bắc-kỳ sửa đổi lại, cứ chiếu trong nghị-định thì cái chức tri-huyện là tất phải lấy những người có thi đỗ tri-huyện hoặc những người đã có ghi tên vào ngạch hậu tuyển tri-huyện, theo thứ tự trên dưới mà lần lượt bổ dần, song ngoài cái lệ thường ấy, quan Thống-sứ Bắc-kỳ có quyền được mỗi năm bổ hai người đặc cách làm tri-huyện hay là tri-phủ ; vì thế mà trong quan-trường ta gần đây thêm có một tiếng mới là cái tiếng « quan huyện đặc-cách, quan phủ đặc-cách », khen ngợi nhau, tâng bốc nhau, kỳ vọng cho nhau bằng cái huy-hiệu lạ-lùng đó ; xã-hội ta lại vốn là cái xã-hội tương thượng nhau về dưỡng tước vị, cái chí-nguyện làm quan là cái chí-nguyện độc nhất về nhị của người mình từ xưa đến nay, vì tư-cách bó buộc, ngẫn tay không sao với tới được thì dành chịu nén tủi nhịn hờn, nếu trong trăm ngàn lối chông dúp rào ngăn mà còn có hở ra được một lối nào có thể mon-men tới cái bước vông long cần đai thì không mấy ai khỏi sinh cái bụng thăm trông trộm ước, bởi cái tâm-lý ấy mà cái tiếng « đặc-cách » lại thành một tiếng in rất sâu, thấm rất đậm vào ngay trong làm não hết thảy mọi người trong xã-hội mình.

Một cái danh-từ mới ai cũng nói đến, ai cũng nhớ kỹ, ai cũng thường nhắc-nhở băn-khoăn mà cái ý nghĩa không giải thích cho được thật chính-đáng rõ-ràng, thì người ngộ hội không khỏi sinh ra có điều lệ hại ; vậy ta tưởng nên giải thích cho rõ cái ý nghĩa chân-chính của cái tiếng « đặc-cách » như thế nào ?

Tiếng « đặc-cách » là đối với tiếng « thường lệ » mà nói, như tiếng « quan huyện đặc-cách, quan phủ đặc-cách » mà ta thường nói bây giờ tức là đối với quan huyện quan phủ bổ dụng theo lệ thường mà nói vậy. Nước nào cũng vậy, đời nào cũng vậy, đã có nhân-dân, có chính-phủ thì có đặt ra các quan chức để làm dân lý chính, thay quyền phép của chính-phủ mà mưu cái việc hưng lợi trừ hại cho nhân-dân ; lệ bổ dụng các quan chức phải có cái tư-cách nhất định, cái trình-hạn phân-minh, cái tư-cách người thế nào thì được sung vào cái chức quan này, cái chức quan khác, theo cái trình-hạn mấy năm thì thăng trật, mấy năm thì tiến chức, từ chức nhỏ đến chức lớn, từ hạng dưới lên hạng trên, tư-cách không dùng thì không có thể lạm được, trình-hạn chưa tới thì không có thể vượt được, đó là bổ-dụng theo lệ thường. Nhưng lại phải nghĩ rằng những người tài đức phi thường không thể lấy cái khuyên sáo thường mà bó buộc được ; nước nào chẳng có, đời nào chẳng có cái hạng người siêu quần bạt loại, người ta đã thừa đủ cái tài đức làm dân lý chính, không cần khảo thí mới biết, không cần xét hạch lỗi thôi trong cái thời-kỳ hậu tuyển hậu bổ hàng năm hàng tháng mới định được người khá người không, nếu cứ lấy lệ thường mà bó buộc người ta, cũng phải thi, cũng phải hậu tuyển hậu bổ như người thường thì e có khi tư-cách chưa dùng, trình-hạn chưa tới, không khỏi mai một mất nhân-tài, mà chính-phủ thiệt mất người giúp việc giỏi giang, nhân-dân thiệt mất người dáng vị chân dắt ; có phải chỉ những người hữu tài vô mệnh đó chịu hầm hiu riêng đâu, cả về phương-diện chính-phủ, phương-diện nhân-dân cũng đều dáng lấy làm hận tích lắm. Cho nên đời nào nước nào cũng có cái lúc phải phá cách dùng người, không nói đâu xa, nói ngay trong lịch-sử nước mình, như ông Đoàn-như-Hải dương là một anh học-trò mà nhảy ngay vào trong hàn uyển, ông Phạm-ngũ-Lão dương là một tên tiều tốt mà nhảy ngay lên chỗ tướng-dản, ông Đào-văn-Cử, ông Nguyễn-tri-Phương đều xuất thân là một người nhà tơ mà lịch nhiệm tới trọng chức trong triều ngoài quận. Mấy ông ấy nếu cứ lấy lệ thường mà bổ dụng thì quyết không khi nào dự được cái quyền chức như thế mà có nơi thi-thố cái hoài-bão kinh-luân khang-tế để gây nên cái công-nghiệp phúc dân lợi nước lừng lẫy vẻ vang. Ấy cái thâm-ý chính-phủ đặc-cách bổ quan là đặt ra một cái địa-vị phi-thường để dành cho những nhân-vật phi-thường như thế ; chứ không phải như phần nhiều người mình lầm tưởng cho là một cái ơn riêng của quan trên đối với người thân-tín, muốn được cái ơn riêng ấy thì cố chịu khó chiều lòn bợ đỡ những nơi quyền quí, nay lọt cửa này, mai vào cửa khác, thế nào cũng có lúc lượng trên soi xét thì cái bước thang công-danh tức là ở đấy, không cần phải có tài đức xứng đáng làm gì ; cũng lại không phải như có người lầm tưởng cho là một cái đại-giá của thế lực kim tiền, miễn cho có tiền thì tiền mua cũng được nữa là quan, tài mà chi, đức mà chi, vàng đỏ đến đâu, lòng người ta khắc đen đi đến đấy, lẽ công bằng đã không có nữa thì khó gì mà đại cân vông long chẳng là cái kỷ-vật ở trong túi bạc của mình.

Ai tưởng thế là lầm rồi, là sai với cái thâm-ý của chính-phủ rồi, là không hiểu rõ ý nghĩa cái tiếng « đặc-cách » rồi. Nên biết rằng danh-phận không có thể hãnh cầu, quả minh thật có cái tài đức phi-thường, thì cái địa-vị phi-thường, nhà-nước đã đặt ra là chính để dành cho mình đấy, nếu mình không có cái tài đức xứng đáng thì phận-phụ quyền thế cũng không được, mà vận-động kim tiền cũng chẳng xuôi, đừng có cái mê-mộng cầu quan mà mong-mỏi cái phần đặc-cách đến mình cho mệt.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 27 Décembre 1923

Tại Thứ-dân nghị-viện

Thứ-dân nghị-viện đã bàn về số các ông Thứ-dân nghị-viện. Nghị-viện đã chuẩn-y cái khoản cải lương, của M. Loncheur xin rằng cứ theo cái tổng-số của nhân-dân, kể cả người ngoại-quốc trú cư, mà định số nghị-viên của mỗi quận. Theo như khoản cải lương ấy, thì số nghị-viên định là 599, chứ không phải là 626.

Tại Nguyên-lão nghị-viện

Nguyên-lão nghị-viện chuẩn y số dự-toán các khoản chi tiêu của nước Pháp tạm ứng cho nước Đức trong hai tháng đầu năm 1924. Quan Thượng-thư de Lasteyrie có nói : đến cuối năm nay, nước Pháp tạm ứng về khoản trợ cấp tất cả là 18 nghìn triệu.

Bản tờ trình của M. Bérenger đã phát tại Nguyên-lão nghị-viện. Bản tờ trình ấy ưng việc tăng số tiền trợ-cấp gia-quyến, và tiền trợ cấp chỗ ở của các quan chức. Việc tăng-lương ấy Thứ-dân nghị-viện đã đầu-phiếu chuẩn y ngày hôm thứ bảy.

Trong bản tờ trình ấy có nói số chi-thu của nước Pháp trong năm 1924 như sau này : Thu nhập 23.950 triệu ; chi xuất 23.382 triệu. Thặng được 568 triệu.

Ông Berenger có nói cái biến tình kinh tế nước Pháp khá lắm. Số xuất cảng trong năm 1922 kém hơn số nhập-cảng mất hơn 23.000 triệu. Đến nay hai số đã cân nhau.

Nguyên-lão nghị-viện đã bỏ 257 phiếu chuẩn-y việc thu thuế về năm 1924, và việc tăng tiền trợ cấp cho các quan chức.

Việc nước Mexique

Báo *Temps* có nói quân lính của đảng khởi nghịch trước phải bỏ Puebla nay đã chiếm đến quân đội, định cướp lại thành ấy của quân lính liên-hiệp.

Pháp Bỉ với Đức

Quan Poincaré đã gởi cho đại-tướng Dégoutte, và M. Tirard bức án-văn của nước Đức để các ngài xem xét có ý-kiến gì thì bày tỏ cùng chánh-phủ.

Quan thủ-tướng nước Bỉ cũng đã gởi bản án-văn của nước Đức cho các đại-biểu nước Bỉ ở hạt trù-bình xem xét.

Việc nước Đức

Bác-sĩ Schacht được cử vào chức tổng-trưởng nhà quốc-hội ngân-hàng bị đảng Quốc-dân công-kích một cách kịch-liệt. Họ nói rằng trong buổi chiến-tranh bác-sĩ sung chức tổng-lý-viện các nhà ngân-hàng nước Bỉ, và quản-lý nhà ngân-hàng Evaporator Aktiengeseilschaft, bác-sĩ có làm nhiều điều trái luật-pháp. Quan giám quốc Ebert cho rằng những lời kháng-cáo không có bằng cớ gì cả.

Nước Đức với cái vấn-đề bồi-khoản

Báo *Liberté* có nói nhân dịp lễ Noël, MM. Marx, và Stresemann, diễn thuyết với nhân dân có nói những lời không được ổn lắm.

M. Marx thì nói nước Đức quyết chi hết sức nộp bồi-khoản, song ông lại nói rằng nếu nước Pháp và nước Bỉ không để cho nước Đức tự do làm ăn ở hạt Rhénanie và hạt Rhur thì nước Đức không có thể nộp sản-vật để chi vào bồi-khoản được.

Báo *Liberté* có trích mấy lời của M. Stresemann về cái trách-cứ gây nên cuộc Âu-chiến mới rồi, mà bình-phẩm rằng : Thoái thác không thú nhận cái tội gây nên cuộc chiến-tranh 1914, đó là muốn phá cái vấn-đề bồi khoản tự gốc vậy. Những lời nói ấy, thực tỏ ra cái ý muốn phục thù, chứ không phải là ý muốn hòa-bình chút nào.

MỘT THỨ THUỐC TIÊM MỚI

Có tin rằng ông Uhdejewsky giáo sư tại Cao-đẳng học-đường ở Prague mới tìm được một thứ thuốc tiêm trị bệnh đau phát-huyết-quản. Thuốc ấy đem tiêm cho một người đau chỉ trong mấy ngày là khỏi hẳn.

Giáo-sư đã đem thứ thuốc tiêm ấy đệ trình các nhà y-học trứ-danh ở Prague, thì các nhà ấy xét ra thứ thuốc mới này có công dụng trong việc trị bệnh lắm.

Tin Trung-hoa

Ngày 15 Décembre 1923

Tin Thượng-hải.

Thân-hào và thương khách Thượng-hải vận-động Lư-vĩnh-Tường và Tề-nhiếp-Nguyên hiệp nghị hòa bình ; Lư đã nhận nhời, Tề chưa biểu đồng tình. Nghe đâu lại có người đi vận-động Giang-tô, Chiết-giang, An-huy và Phúc-kiến về việc hòa-bình.

Các tỉnh đối với phái phản đối Ngô-cảnh-Liêm

Có tin đồn rằng phái phản đối Ngô-cảnh-Liêm hành-động, do Cao-lãng-Uất chỉ sử, các tỉnh đều có ý khích-lệ, Cao đã đánh giây-thép đi các tỉnh biện bạch việc ấy.

Tiêu-diệu- Nam làm lưỡng Hồ tuần-duyệt sứ

Tào Côn cử Tiêu-diệu-Nam làm lưỡng Hồ (Hồ-nam và Hồ bắc) tuần duyệt sứ. Tiêu đã nhận chức được mấy ngày.

Ngô-bội-Phu xin trù quân phí

Ngô-bội-Phu đánh giây thép cho Tào-Côn, xin rằng quân đội Trực-lệ, Sơn-đông và Hà-nam phải thống thuộc về Tào-phủ, và xin Tào phải trù biện quân lương cho mau.

Cấm giồng thuốc phiện và hút thuốc phiện

Cố-duy-Quân (ngoại-giao bộ-trưởng) thông tư cho Công-sứ các nước về việc cấm thuốc phiện, và đánh giây thép đi các tỉnh nghiêm cấm giồng thuốc phiện và hút thuốc phiện.

Ngô-bội-Phu đòi tương thực và khí-giới

Ngô-bội-Phu đánh giây thép về Bắc-kinh, xin trù cấp lương thực và khí giới cho quân đội sang cứu việc Tứ-xuyên.

Việc kim phật lang

Công-sứ Pháp lại xương nghị, và công-sứ các nước cũng đều biểu đồng tình, bất chánh-phủ Trung-hoa phải quyết ý thừa nhận.

Vương-khắc-Mẫn vay tiền các ngân-hàng trong nước

Vương-khắc-Mẫn tư giấy đi vay tiền các ngân hàng trong nước ; các ngân-hàng đều trả lời rằng chưa tiếp giấy tài-chánh bộ, chưa dám nhận lời.

Tin Quảng-đông

Quốc-dân đảng triệu lập thị-dân Quảng-đông nghị về vấn-đề quan thuế.

CON VOI LÙN Ở TRẠI BÁCH THÚ THÀNH ANVERS

Trong trại bách-thú thành Anvers bên Bỉ có một con voi lùn, chiều cao không đầy 0m92. Con voi này là giống voi lùn ở Congo, nó thường ở từng đàn với nhau, trong những xứ đồng lầy bên bờ Léopold II. Bởi thế cho nên thuở trước cũng có khi người ta gọi giống voi ấy là thủy-tượng (éléphants d'eau). Giống voi này thường đi ăn từng đàn nó với nhau, không bao giờ đi ăn lẫn với giống voi to khác. Người thổ-trước ở đấy họ gọi nó là Waka-Waka.

Con voi nuôi ở trong vườn bách-thú đây là con voi cái mới 3 tuổi rưỡi. Con voi này nuôi đã quen người lắm, nó ăn được cả bánh mì, rau cỏ, trái cây, nhất là chuối thì nó thích hơn hết. Cặp ngà của nó thì trông rất xinh, chỉ nhỏ bằng tí teo. Ngà của giống voi này, cặp nào to lắm cân cũng không nổi được 3 kilos.

GÀ MÁI HÓA GÀ SỐNG

Người ta có thể làm thế nào cho gà mái hóa gà sống được chăng ? Hỏi thế chắc ai chẳng phải lắc đầu chịu rằng trừ phi ông Tạo-hóa thì sức người thật không có thể làm được.

— Trả lời thế là sai rồi, chính người ta có thể làm cho gà mái hóa gà sống được. Người ấy là ai ? Chính là M. Benoit ở Strasbourg, mới đây ông đã làm được cái việc kỳ-dị ấy.

Ông thiến một con gà mái non, được ít lâu thì thấy con gà ấy mọc mào dài ra như mào gà sống. Nếu mọc mào không thôi, thì đã chắc gì là con gà ấy hóa ra gà sống. Nhưng không, không những con gà ấy mọc mào mà thôi, lông mã cũng đổi hẳn ra mã gà sống, cũng cùng cục gọi mái, cũng xòe cánh gục mái, dáng dấp cử chỉ ngộ êm nhiên là một con gà sống hoa vậy.

Bấy giờ ông bèn sẽ mổ con gà ấy ra xem sao, thì thấy ở chỗ tử-cung mà trước đã cắt đi, nay nẩy ra một cái xương vật, giống y như cái dương-vật của gà sống vậy. Khi đó ông lại cắt cái dương-vật đó đi, khâu lại từ tế, được ít lâu thì thấy mào lại tái đi, lại sun lại, lại thành ra gà mái như cũ.

NHÀN ĐÀM

Oản-tà-rì (1) đi hỏi vợ

Tiền sinh tính. Vậy tủ sắt đầy tiền,
Oản-tà-rì nghĩ ngay đến tính.
Trạc ngoài tứ tuần,
Mày râu lồm-chồm đo quần khăn.
Từng sức vải,
Gần xa coi lựa Hắc-hung-thần.

Vác cái ba-toong to-tướng đến nhà kia hỏi vợ.

— Chào ông, chào bà.

— Không dám, chào sử.

— Nghe-rờ nói có-rờ con gái đẹp. Muốn lấy. Cho-rờ nhiều tiền. Ở-rờ phố hàng Đồ. Vốn-rờ riêng to lắm.

Ông thân-sinh có con gái :

— Vâng, sử thương đến cháu thì phúc cho nhà chúng tôi lắm. Mời sử hãy ngồi xơi miếng trầu hạt-cau, để mẹ cháu vào hỏi ý cháu xem thế nào.

Bà tăng-lờ vào nhà trong một lát, rồi ra nói :

— Thưa sử, cháu nghe cái vốn-rờ riêng của sử cháu thích lắm, nhưng cháu bảo cái tiền sử bóp hầu bóp cổ người ta mà lấy làm cho cái mặt đã ghê-gớm sẵn của sử càng thêm ghê-gớm, cháu sợ sử lắm, chán chẳng lấy sử. Sử vẫn hút m.....

— Thôi ! thôi ! thôi ! Không có-rờ nói lôi thôi ! Đẩy không bằng lòng, đây cũng không có-rờ thèm, an-ta-ri, không thèm.

Nói đoạn lại vác ba-toong đi ra....

Vọng Sầm-công tấn-hộ.....

Sơn-Phong.

(1) Trong bài này chữ r nào đọc cũng nên lưỡi.

ĐÀN BÀ HOA-KỲ ĐỐI VỚI TÒA THẨM-PHÁN QUỐC-TẾ

Mới đây năm người đàn bà ở Minnesota có đến yết-kiến quan Thống-lĩnh Coolidge và quan thượng-thư Hughes. Năm người ấy có đệ trình hai ngài một là đơn có 400.000 chữ ký thỉnh-cầu với chánh-phủ nên dự vào tòa Thẩm-phán quốc-tế. Các hội-viên hội liên-hiệp các đàn bà có quyền dự bảo cũng có đơn xin việc ấy.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Trong tập « Câu đối tục-ngữ » của ông Bùi-song-Hương

Xem trong tập « Câu-đối tục-ngữ » của Bùi tiên-sanh, thấy có nhiều chữ sai lắm, chẳng hay tiên-sanh sao lục bản nào mà đối với phép viết quốc-ngữ phổ thông thì thật sai đủ cách ; tôi thiết tưởng nên một tập câu đối để lựa lọc công phu như thế, lại đăng vào mục Điều-tra, mà không được toàn vẹn, thì chẳng những là uổng phí, lại còn bất tiện cho sự khảo-cứu kiết bao ; vậy nên tôi dám mạn phép tiên-sanh, xin cho cải-chính những chỗ không đúng, chắc rằng vì lẽ công ích thì tiên sanh cũng sẽ biểu đồng-tình mà lượng thứ cho.

Còn như các đấu in sai thì trông ai đọc đến cũng tự phân giải được.

Số báo 2010, ngày 30 novembre 1923

Hàng thứ 2 : «Hoà» không phải «Hòi».
— 7 : «Nhất» — «Dất».
— 13 : «Truông» — «Chuông».
— 15 : «Nhất» — «Giất».
— 25 : «Trán» — «Trâu».
— 30 : «Hà» — «Bà».
— 34 : «Nhầm» — «Dầm».
— 35 : «Trốc, mốc» không phải «Trốt, mốt».
37 : «Trâu» không phải «Châu».

Số báo 2011, ngày 1er décembre 1923

Hàng thứ 2 và 15 «Nhày» không phải «Dầy».
— 16 : «Thuốc» không phải «Thuối».
— 28 : «Mầm» không phải «Mần»
— 35 : «Đầu» — «Giàu»

(*Còn nữa*) Phụng-Bình, Tourane.

Câu đố

Sông tròn vành vạnh, nước lanh như tờ, cỏ mọc đầy bờ, trâu chẳng dám ăn. *Là con mắt.*

Cây không cành mọc cạnh bờ ao, giống không đào làm sao có nước. *Là cây dừa.*

Ba thằng đi tắm ao tròn, hai thằng mất xác một thằng còn xương. *Là miếng trầu.*

Nhà xanh lại gián đỏ xanh, ở giữa trồng hành lại trả lợn con. *Là bánh chưng.*

Mình đen như quạ, da trắng như bông, giữa thắt cổ bồng, đưới đem bầu nước. *Là chõ xôi.*

Vừa bằng cái bát san sát ở đường. *Là chân trâu.*

Chém đầu rồi lại phanh thây, bụng mang dạ đá lại xây lưng trời, trách chàng quân-tử đa đoan, hai tay bứng lấy hãy còn hồ nghi. *Là miếng trầu.*

Vừa bằng ngón tay, thay lay những thịt, thin thít những lòng, đàn ông đàn bà không ai dám mó. *Là con sâu-dóm.*

Mặt thì vuông vẫn chữ điền, bụng thì trắng hếch, áo đen mặc ngoài, ở trong có đất có trời, có nhân, có nghĩa có lời hiền-trung. *Là quyển sách chữ nho.*

Cây xanh lá tía hoa vàng, hai đeu rễ trắng đố nàng cây chi ? đố nàng cây ấy là gì ? nàng mà nói được anh thì chịu thua. *Là cây dau-sam.*

Cây thiên hoa bất vạn thiên hoa, hễ mưa thì héo, nắng già thì tươi. *Là ngôi sao.*

(*Còn nữa*) Ng-trọng-Nhượng.

MỘT THỨ THUỐC TRỊ BỆNH SỔ MŨI RẤT CÔNG-HIỆU

Mới đây một nhà bác-sĩ có công-bố một thứ thuốc mới trị bệnh sổ mũi, mà bác-sĩ đã đem thí-nghiệm thấy rất là công-hiệu.

Bác-sĩ nói : « Mấy năm nay các nhà bác-học kê-cứu về sự trị các bệnh do loài vi-trùng staphylocoque (Là một loài vi trùng rất nhỏ, chiếu kính hiển-vi mà xem, thì thấy hình như trùm nho vậy) sinh ra, thì thấy chất thiếc cùng các chất muối thiếc dùng trị loài vi-trùng ấy công-hiệu lắm. Vậy thế mà lấy nước mũi của người bị sổ mũi mà xét thì bao giờ cũng thấy có loài trùng staphylocoque. Loài vi-trùng staphylocoque vốn hay ở trong hỗng mũi người ta và rất hay gây nên chất mủ độc. Loài trùng ấy lại còn gây nên nhiều bệnh như nhọt lở, đầu đinh, ván ván, người ta thường dùng các chất muối thiếc trị các bệnh ấy. Nay dùng chất muối thiếc để trị bệnh sổ mũi cũng thấy công-hiệu.

Bác-sĩ nghiệm ra lúc mới sổ mũi, chỉ hít một tí bột thiếc là khỏi ngay. Nhưng khi sổ mũi đã lâu, thì dùng thuốc một lần, nước mũi cũng chỉ ngay, và mũi cũng khỏi ngửa được mấy giờ, nếu trong một ngày dùng thuốc độ ba bốn lần, thì chẳng bao lâu mà khỏi hẳn.

Và dùng bột thiếc cũng không có gì là nguy-hiểm cả, bột ấy có trôi vào tiêu-hóa-quản cũng không ngại gì. »

Bệnh sổ mũi vốn không phải là một bệnh nặng, nhưng là một bệnh rất bực mình, và nếu mắc bệnh đã lâu không chữa cũng có thể trở nên nguy-hiểm được, vậy các nhà mắc bệnh thử thí-nghiệm xem sao. Vả chất bột thiếc thì người mình cũng chẳng lạ gì, vì thuốc nam ta đã bao lâu nay vẫn dùng chất tích-phấn để trị các bệnh ung nhọt tức cũng là một cái nghĩa-ý ấy vậy.

LỜI ĐÀN BÀ

Bà già với nàng dâu

Thế tình thường hay nói bà già với nàng dâu là hay sinh lắm sự lôi thôi, làm mất cái cảnh lạc-thú trong gia-đình, tưởng cũng nên bàn góp mấy lời, họa may bổ cứu một đôi chút chăng.

Phàm ở chung một nhà với nhau, trước là cái dây máu-mủ, sau là cái dây tình-nghĩa ; nay bà già với nàng dâu, nghĩa tuy thân, mà tình vẫn không đặng thân lắm, vì những sự bó buộc, cho nên việc rắc-rối do đó mà ra cả. Đành rằng dâu là con, nhưng con đẻ không thương, cũng là thường tình, mà nàng dâu, lẽ thời bạc-ái, mẹ chồng thức là mẹ mình, thế mà phần yên mến thì ít, phần sợ hãi thì nhiều, hòa nên cái tình không đặng thân cho lắm, lẽ ấy xưa nay không phải là không có. Theo cổ lệ dạy con gái, làm dâu tất phải cung-kính bà già, cho không ai dạy cách bà già đối đãi với nàng dâu bao giờ, vì thế mà người có lòng bác-ái tử-tâm, không hạn ở với dâu tử-tế, ở với người khác cũng vậy ; người không có nhơn-đức, ở với dâu lại càng hà-khắc hơn nữa, oai có, ân không, khiến nàng dâu già cái lòng bỏ-vậy bao nhiêu, lại càng non cái lòng tuyến ái đi-bấy nhiêu. Suy vậy mà hiểu lẽ đời, lắm người trách dâu không được

(1) Ở trong các cung phủ, nàng dâu tự xưng mình là « dâu » chớ không giống người ngoài tự xưng là « con ». Mà ở trong cung phủ, bà gia cũng gọi nàng dâu bằng « dâu » chớ không gọi dâu là « con » như người ngoài.

hiếu-thuận với mình, nhưng tôi thiển-nghĩ, phần nhiều tại kẻ bề trên không đặng công bằng một chút, hoặc thiên-ái, hoặc áp-chế ; tự mình phải suy xét mà đối ý lại, chớ không nên nhứt nhứt chỉ thâm-trách kẻ dưới, vì dụ như mình ở với dứa tôi-đòi, mà có độ lượng dung-thứ, rộng-rãi yêu-thương nó, thì nó còn cảm-mến cái lòng mình thay, huống hồ người đối-bạn với mình suốt đời, từ hàng trên đội dưới gối, ra vào bên cạnh, há lòng nào lại không có chút cảm tình đối với mình hay sao, dù giận-hoặc có dứa lãnh-khí thô-bỉ, kiêu-ngoa, nhiều lời, dạy bảo không nghe, thế cũng bởi xuất ư nhà võ giáo-dục, nếu chỉ không biết cách ăn ở, làm bà già, phải nên tuần-tuần thiện-dụ, không nên dùng lời nghiêm khắc lắm.

Thầy Mạnh-tử nói rằng : « cha con mà trách điều lành lẫn, thì đến lìa nhau, lìa nhau thì không nguy-hiểm gì lớn bằng, » dâu con trong đạo gia đình, thôi thì đẹp nỗi bất-bình là hơn.

Còn nàng dâu ở với bà già làm sao, sách vở đã tặng răn dạy, và khen ngợi kẻ hiếu-phụ, xưa nay biết bao nhiêu người danh ghi « liệt-nữ, » như bà Đường-Thị cho mẹ chồng bú mớm sữa, làm dâu hết đạo thờ cô, đa mồ tộc bạc bốn mùa như xuân ; khi bà già lâm-chung có câu : « xin cho nguyện đặng như nguyện ; dâu, dâu (1), ngày khác lại hiền như dâu », ấy cái sự tuần-hoàn báo-đáp có đến như thế, mình ở với bà già làm sao, sau dâu mình lại ở như vậy, có phải là làm cái gương tốt cho phong-hóa xã-hội không. lại nói cho cùng đi nữa, chẳng may gặp phải bà mẹ chồng không phải là bậc từ-cổ, thì cũng phải ăn-nhẫn, mà chịu nghĩ đi nghĩ lại cho chín lẽ, những cái lời bà trách mắng mình, có phải là lỗi dạy về cho mình, cốt sự liên-lụy cho thân sau của đời bạn mình, và gia-đình hạnh-phúc của mình không ? Bao giờ lời nói thật cũng hay mất lòng, thuốc đắng mới dã tật, con người ta tuổi còn non nớt, tránh sao khỏi các sự lầm-lỗi đáng, lầm lỗi mà tự mình biết thì chẳng phải lắm nữa ; chỉ sợ lắm mà không hay, nay có kẻ chực sửa lỗi cho mình là những lời dạy về đó, thì nỡ nào không vâng theo, mà còn cưu đa oán giận, chẳng cũng khó đại lắm ru ; tựu-trung cũng có chỗ thực uy khúc, song hãy nén lòng một buổi, có cay đắng mấy mặn mà hơn, khi nào người vợ có chịu khó nhọc với mẹ chồng, là người chồng tức phải trọng nể yêu vì hơn trước, duyên cầm-sắt càng thêm đậm thắm, cái đó không phải là lời nói phỏng, thực là một cái chính-lý hiển-nhiên, phàm người làm dâu nên biết. Nói tóm lại, thì theo phong-tục mình, một điều không hay là cưới vợ sớm cho con, đem dâu về như mua một dứa ở mãn nhất đại, cho nên để sinh ra cái ác-cảm trong gia-đình, chi bằng khi con cái trưởng-thành, có nghề nghiệp trị-sinh thì hãy nên cưới vợ, để xuất-tư xuất-táo cho nó biết mưu sự tự-lập không nên ỷ lại vào đâu đặng, đại khôn khuyến bảo lẫn nhau, cha mẹ chẳng qua sắp đặt đại-khái trong buổi lúc đầu đôi chút đó mà thôi, chớ hơi nào mà làm trâu ngựa cho con cái mãi, con cái phải cần tự ra sức của

(1) Bụng duật tương tri ngư-nhân đắc lợi.

có ; cái mà học phép làm ăn với đời, vì thế mà đương sơ bổn phận cha mẹ mới phải lao thần tiêu tứ chăm chăm nuôi dạy tập tành, cho thành lập một con người đủ tư-cách ở đời, như con chim khẩm cánh lông, tự khắc bay nhảy tìm mồi, mới thành chim khôn ; một điều nữa phải nên biết rằng : cha mẹ dạy con gái, còn để hơn trao cái gánh nặng lại bắt người khác thay quyền giáo-dục cho mình, thực là gia-hoa cho người ta cả, như bà già mà dạy nàng dâu vậy.

Đạm-Phương nữ-sử

Cuộc thi thơ

Của Ngô-trí-Quỳnh nữ-sĩ

MCCCLXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Lập miếu tuy tôn thực có công,
Phù-mỹ cung-tường ở bến Tử,
Ngụy-nga đài các vững non Nùng.
Thi-thư giờ thoảng hồn Nam-Việt,
Lễ-nhạc mưa tuôn giống Lạc-Hồng.
Quốc-túy gây nên từ đấy nhỉ ?
Tu-mi ai hỏi phải ghi lòng.

Trần-nhã-Đam
Phố Phu-bình, Ninh-bình

MCCCLXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu ghi truyền trải mấy đông.
Học-tổ mở nền lừng đất Bắc,
Truyền thâu còn dấu vững kinh Đông.
Tiếng chuông ngọc trấn vang sông [Nhị,
Ngọn đuốc văn-minh sáng núi Nùng.
Công đức vạn muôn còn kỷ-niệm,
Hỏi người hậu học biết hay không ?

Phạm-văn-Phấn
Làng Bỏ-xuyên, Hải-dương

MCCCLXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Bia miếu tôn sùng tự Lý-tông.
Cửa thánh lâu lâu vừng tế-nguyệt,
Rừng nho thoảng thoảng trận quang-[phong.
Kinh luân vun xới mầm Vương-Bá,
Trung-hiếu ghi truyền giống Lạc Hồng
Nùng Nhị trải bao cơn nước lửa,
Miếu đường vẫn rạng với non sông.

Đặng-thị-Nga, Phù-xuyên

MCCCLXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Bia đức di-truyền miếu tổ chung,
Khổng Áo xa màng hình Ánh Lỗ,
Cung-tường riêng mở nước non Hồng
Tử khoa vị-liệt tên tòng phối,
Tam giáp bia còn dấu kỷ-công.
Giường cột này ai gây dựng mới,
Tâm trăm năm lẻ Lý-hoàng-tông.

Vũ-Cân
Làng Cẩm-quan, Hưng-yên

MCCCLXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu tương truyền phép tổ tông.
Cửa thánh cao sâu Nùng Nhị đó,
Nền văn xa rộng Á Âu chung.
Kinh-luân dựng cột nhà vương bá,
Trung nghĩa treo gương giống Lạc-[Hồng.
Mưa gió mặc dầu trong vũ-trụ,
Miếu đường ghi tạc với non sông.

Dương-văn-Nhi
81, Rue Hữu-lợi, Sơn-tây

MCCCLXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sông vỗ khôn lay cột giữa dòng.
Đạo-đức sánh đôi vầng nhật-nguyệt,
Cung tường riêng một cõi xuân-phong

Tam long rạng vẻ nền thi-lễ,
Ngũ lão sum bầy cửa hóa công.
Đàn miếu ấy mà sông núi ấy,
Nay còn vẫn vẳng tiếng tư đồng.

Nguyễn-dương-Ba, Nam-định

MCCCLXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nhờ Lý triều xưa có bụng sùng.
Mượn cảnh Tử Thù tiêu biểu trước,
Cho dân Nùng Nhị khói hương chung.
Treo gương luân-lý nhà Nam-Việt,
Dẫn mạch thư-hương đất Lạc-Hồng.
Hơn tám trăm năm sương tuyết phủ,
Cung-tường còn giữ dấu nho-phong.

Nguyễn-văn-Hiến
Tòa Thương-chính, Hanoi

MCCCLXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sông Nhị xinh thay lại núi Nùng.
Cảnh tượng cổ đô nền quốc-túy,
Đường đàn khuê biển bức hương
Tốt tươi cỏ thụ hoa kinh sử, [lồng.
Cao ngất kênh-thiên cột hiể.. trung.
Phong vỡ mặc dầu Âu với Á,
Bốn bể trong sáng vẫn ung dung.

Vũ-thái-Cảnh
77, Phố hàng Bát, Hanoi

MCCCLXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Miếu Không còn đây đạo chửa cùng.
Tuế nguyệt trải bao cơn gió bụi,
Cung tường đứng mãi với non sông.
Mông lân vững đắp nền văn giáo,
Bia Lý chưa mòn dấu cổ-phong.
Bình vỡ để trơ khuôn nếp lại,
Xu-hồi cửa thánh có ai không ?

Vũ-đình-Giám
Thành-phố Hưng-yên

Tin sau cùng

Tin khí-cầu Dixmude

Có tin đích xác rằng khí-cầu Dixmude bay qua miền sa-mạc về đường Hoggar. Ngày hôm 26 décembre khí-cầu ở vào phía nam In Salah, cách đấy 2.0 kilomètres.

Hiện ở In Salah đã cho người đi tìm các ngả, xem khí-cầu có đổ xuống ở đâu hay không.

Thái-tử nhiếp-chánh nước Nhật

Trong khi thái-tử nhiếp-chánh nước Nhật đến nghỉ-viện, có một người trẻ tuổi bắn súng vào thái-tử. Một kính trên xe bị vỡ, nhưng thái-tử không việc gì.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 23 độ
15 giờ 24 độ

Giá bạc.—Kể từ ngày 28 Décembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 : 00

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 28 décembre 1923* : — 3 °/. 53.60. — 3 °/. Thứ hoàn vốn dần : 65.75. — 4 °/. 1917 55.70. — 4 °/. 1918 56.25. — 5 °/. 1915-16 67 60. — 5 °/. 1920 83.95. — 6 °/. 1920 80 60.

Tin tàu. — Tàu *Hanoi* mang thư đi Hongkong đường Pakhoi, Hoibao và Kouang-tchéou-Wan đến chủ-nhật 30 decembre này hồi 15 giờ ở Haiphong sẽ khởi-hành.

Thư-từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe-lửa 6 giờ 20 sáng 30 décembre.

Tàu *Amboise* ở Pháp sang tới Saigon ngày thứ bảy 29 décembre hồi 6 giờ sáng.

Quan Toàn-quyền sẽn ở lại Đồ-sơn. Quan Toàn-quyền Merlin và quí-quyến cùng quan Quản-lý Le Fol, quan phó quản-lý Damiens, quan hai Bon đi ngoạn cảnh vịnh Hạ-long đã về tới Haiphong sáng hôm qua. Ngài và quí-quyến cùng các quan đều đi ô-tô ra ngay Đồ-sơn, đến ngày thứ năm 3 janvier mới về Hà-nội. Bởi vậy mà kỳ Hội-đồng chính-phủ thường-trực sáng hôm nay do quan Phó Toàn-quyền Robin chủ-tọa.

Hội đồng chính-phủ thường-trực. — Hội-đồng chính-phủ kỳ thường-trực đã họp tại phủ Toàn-quyền sáng hôm nay, hồi 9 giờ, có quan phó Toàn-quyền Robin chủ tọa. Trong những vấn-đề đã xét thì có những việc này :

Trích ở kho dự bị Bắc-kỳ lấy 15.00 đồng để chi vào khoản bồi-thường cho M. Roque là chủ tàu ở Haiphong ;

Sửa lại tờ hợp-đồng ngày 26 juillet về việc lãnh trung tải thứ tư ở các dường thủy tại Bắc-kỳ ;

Việc đặt thuế ngoại phụ ở Nam-định.

Việc lĩnh trưng 100.000 piếm sắt để đặt đường xe lửa Tân-ấp đi Ngân-sơn ;

Việc định giá rượu tí bán cho các chủ lĩnh trưng ;

Việc mở hai nhà khách-sạn tại Nadon và tại Cửa-điền, ván vân.

Quan Thống-sứ sắp đi Hải-dương. — Quan thống-sứ Mongui-lol định sang giêng Tây này sẽ xuống Hải-dương để đặt Hội-đồng ủy-viên cho thành-phố mới dựng. Nhân thể ngài sẽ đi xem xét mấy làng đã cải-lương được công-hiệu hơn cả.

Quan đại-sứ Hoa-kỳ đi ngoạn cảnh vịnh Hạ-long. M. Schurman quan đại-sứ Hoa-kỳ tại Bắc-kinh đã biệt Vân-nam-phủ sáng hôm nay đề xuoi Haiphong, ngài định chủ nhật 30 décembre này thì ra vịnh Hạ-long chơi rồi đi Hồng-kong. Mấy bữa ở Vân-nam-phủ, ngài có dự tiệc tại tòa Lãnh-sự Pháp và quan đô-đốc Vân-nam có mở tiệc mừng ngài tại *chùa Đồng* tỉnh Vân-nam.

Tình sự-đệ. — Nhân quan Léonet nguyên Đốc-học trường Thông-ngôn cũ (Collège des Interprètes) sắp về qui-quốc ngài, các học-trò cũ của ngài có nhiều người định họp nhau một buổi để tỏ tình sự-đệ. Vậy ông nào là học-trò trường Thông-ngôn cũ muốn dự cuộc này thì từ nay đến 15 janvier, xin viết thư về cho ông Phạm-huy-Lục lại báo quán *rung-Bắc tân-văn* biết.

Hội-đồng đề-hình. — Hội-đồng đề-hình trong năm 1924 có những quan chức sau này :

M. Bride, quan cai-trị hạng nhất chánh công-sứ Vĩnh-yên chánh hội-đồng ; M. Beillier, quan đại-ủy ở về khổ đỏ thứ nhất làm hội-viên ; M. Mohamed thâm-tá lục-sự hạng tư tại viện Thượng-thẩm làm lục-sự.

Khi Hội-đồng đề-hình họp ở ngoài địa-hạt tỉnh An Hanoi và Haiphong thì quan Biện-lý Hanoi sẽ dự Hội-đồng, theo như điều thứ nhất chỉ-dụ ngày 1er avril 1906.

Khi Hội-đồng họp để xét các trọng tội phạm ở trong địa hạt thành phố Hanoi, Haiphong, thì quan Đốc-lý thành-phố sẽ dự Hội-đồng thay chánh quan công-sứ tỉnh.

Các phái-viên Nam-kỳ đã về tới Saigon. — Bản-quán vừa tiếp được điện tín của quan huyện Của chủ nhiệm báo *Lục-tỉnh tân-văn* báo rằng các phái-viên ra Hội-chợ Hanoi mới rồi đã về tới Saigon được bình yên và lấy làm cảm ơn các bạn ngoài Bắc đã khoản đãi rất trân trọng.

FAMILY - CINÉMA

29 và 31 Phố hàng Buồm Hanoi

Bắt đầu thứ bảy 29 Décembre 1923

RẠP CHỚP BÓNG FAMILY-CINÉMA

Ở Phố hàng Buồm, Hanoi, chiếu phim ảnh Tiểu-thuyết 12 hồi

LE GANT ROUGE

Mỗi tuần lễ chiếu bốn hồi

Chương-trình thứ thứ bảy đến thứ ba chiếu hai hồi

Chương-trình từ thứ tư đến thứ sáu chiếu hai hồi

Sổ kỳ bổ thăng thưởng. Các viên chức có tên sau này được ghi tên vào sổ thăng thưởng trong năm 1924 :

Thăng thầy thuốc thứ-tụ thi-sai hạng tư:
MM. Chương-Minh, Ngô-đình-Bích tức Viện.

Thăng bào-chế thi-sai hạng ba :
MM. Hà-thúc-Linh, Ngô-năng-Tiên.

Thăng thầy thuốc thi-sai hạng nhì :
MM. Nguyễn-viết-An, Phan-huy-Thịnh.

Thăng thầy thuốc thi-sai hạng ba :
MM. Phạm-văn-Thuần, Đặng-văn-Cường, Phan-hà-Chánh, Trần-văn-Hanh.

Thăng thầy thuốc thi-sai hạng tư :
MM. Ng-tấn-Đôn, Đặng-trần-Anh, Ng-bá-Hoành, Trần-đình-Quế, Phạm-gia-Đệ, Lâm-v-Vinh, Schutz.

Trường Nhân-bác. — Kể từ ngày 7 janvier 1924, trường Nhân-bác định mở một lớp học tối từ 7 giờ đến 9 giờ. Dạy học-trò đi thi bằng Sơ-học và chỉ chuyên về Pháp-văn về toán-pháp mà thôi.

Ai muốn học thì gửi đơn trước đến trường ở Route de Huế số 89.

(*Xem trang thứ ba, cột thứ hai*).

Bán các thứ đồ dùng và một cái xe ngựa kiểu Bogghei có đóng sẵn cũ ngựa.

Hỏi tại : Mouchel P. O. 34, Rue Maréchal Joffre.

V730

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cái giấy quán báo, chứa lại thế nào thì biên rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 20) bằng tem công (cước) để chi tiền giấy quán khác.

Đã ai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nhiều hơn.

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là ái-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để cống-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-khiển khiến-hứng trong khi tiêu-hậu trà-dư !

.... Tôi dẫn không biết cái giao tình của nàng với người kẻ thù của ta trước đây thế nào, song cứ ngày nay tôi xem ra, thì quyết nhiên rằng từ đây mà đi đôi bên không có lai vãng với nhau nữa.

Cách-tư-thác gật đầu nói :

— Thì tôi cũng chỉ mong được thế mà thôi. Song cũng còn nhờ ở vận hội đấy, hoặc giả mà ta lại được nàng giúp ta một tay cũng nên.

Rồi đó hai chúng tôi không bàn đến việc ấy nữa. Tôi tự nghĩ nàng Á-đức-nhĩ lại chịu đem con mắt xanh đoái tưởng đến mình, thì thật cũng là một cái may cho mình lắm lắm. Qua hai ngày hôm sau, tôi vẫn thời thường cùng với nàng hội diện, song vẫn không nói đả động gì đến câu chuyện kia. Xem ý phu-nhân dường như cũng có ý tán thành cái việc nhân duyên của chúng tôi, duy chỉ có mình Ngõa-luân-đình là ra ý không bằng lòng, song mỗi khi thấy mặt thì hắn vẫn cố sức làm ra bộ trấn định, chứ không ra chiều khẳng khỉnh lắm như trước nữa.

Sau tôi đó xét mãi mới biết rằng ; sở dĩ phu-nhân mà tán thành cái việc của tôi, chẳng qua là phu-nhân muốn gả bán cho con chồng (chỉ nàng Á-đức-nhĩ) xong đi, để dành cái món tốt lại cho con mình về sau. Nương chẳng qua giời cả, Ngõa-luân-đình lại vẫn ra chiến quyến luyến nàng Á-đức-nhĩ hơn. Thành thử ra tôi ở giữa mà nghiễm nhiên được hưởng cái lợi ngư-nhàn vậy (1)

Một hôm cơm xong, — hôm ấy tàu chạy đã ba ngày — ai nấy đều lên trên boong cả, chỉ còn một mình phu-nhân đứng lại sau. Bởi vì ngày thường phu-nhân đãi tôi rất có ân ý, nên chi khi đó tôi còn đứng nán lại để chờ phu-nhân. Phu-nhân bèn quay lại mà hỏi tôi rằng :

Ông Khắc-lói-tê ơi ! Khi ông lên bến rồi thì ông định làm gì ?

Tôi nói :

— Khi tàu đến bến thì trước hết tôi phải đem bức thư giới-thiệu đến đông-

(1) Bụng duật tương tri ngư-nhân đắc lợi.

Tôi cúi đầu thì lễ, tỏ ý ta ơn. Sau ngồi đứng mãi đó cũng thêm phiền ra mà thôi. Tôi bèn đặt nàng Á-đức-nhĩ tản bộ đi ra nơi khác. Vừa đi khỏi thì đã nghe ngay thấy tiếng Ngõa-luân-đình nói :

— Bà Mã-đan thân ái của tôi ơi ! Bà mới người ấy đến nhà thì thật là sơ ý quá.

Tôi chỉ nghe thấy mấy câu thế thôi, còn sau nói gì nữa thì tôi không nghe tiếng. Tôi vẫn cứ cùng với nàng Á-đức-nhĩ cùng đi, nàng không nói câu gì. Giây lâu mới nhìn tôi mà cười, vẻ mặt nàng lúc này chẳng khác gì vẻ mặt lúc tôi mới gặp nàng trong nhà Thế-giới khách-sạn vậy, tôi trông mặt vừa sợ mà vừa yêu.

Nàng nói :

— Kể-mẫu tôi mời chàng đến chơi nhà, thì muốn chừng như chàng cũng có lợi đấy !

Tôi nói :

— Cái lợi thì đã hẳn, còn phải ngón gì.

Nàng giơ tay quàng lấy nách tôi, nghiêng mình kề vai vào tôi. Bấy giờ tôi nhìn ra mới biết cái vẻ xinh tươi của nàng, thật là say sưa đắm thắm, tưởng thế gian đành có một không hai.

Nàng lại nói bỡn rằng :

— Tôi mong ông cũng chỉ vì cái lợi ấy mà đến, chứ không có vì cái gì khác nữa, thế thì lòng tôi mới yên.

Tôi cứ ôm ghì lấy mình nàng, không đáp. Bụng nghĩ cái việc mình trình thám, hễ giấu kín được thì cứ giấu, quyết không chịu tự mình lại để tiết lộ ra mà mua lấy tai họa vào mình. Bấy giờ hai chúng tôi cùng tựa vào hàng bao lơn sắt, cúi trông mặt bể, trùng trùng sóng bạc, lấp lánh vầy-vàng, cảnh lấy người này, người đối cảnh thêm mến cảnh.

Nàng bỗng ghé vào tai tôi mà gọi rằng :

— Cập-mai chàng lỡi ! Chàng có thực bụng yêu tôi chăng ?

Thấy nàng hỏi vậy, tôi đã toan lại ôm lấy nàng mà hôn. Nhưng nàng không để cho tôi hôn, nàng nói :

— Tôi muốn nói với chàng câu này, nhưng chàng đừng ghé vào mặt tôi, hãy trông những ngôi sao ở trên trời kia, có khác gì đèn treo trên mặt bể, trông đi chỗ khác để tôi nói cho chàng nghe : Tôi muốn hễ khi tàu đến Nữu-ước thì đôi ta cùng nhau lẻn bước ra đi. Đến Mặc-tây-kha và Bi-lô, tìm một nơi khoáng tịch ta ở với nhau. Vả tôi nghe ở đó phong vật cũng tốt đẹp, muốn được đến nơi cho rộng tầm con mắt. Ta hãy ẩn mình độn tích ở đó vài năm, bao giờ có cơ hội xuất sơn, bấy giờ ta sẽ lại trở về Luân-đôn, cũng chưa là muộn. Tôi xin lấy thân thờ chàng, lấy lòng gửi chàng, phu phụ đề huề, một nhà sum họp, như vậy há chẳng hay ru. Tôi dám quyết không đến nỗi để cho chàng phải có lúc kém vui vậy. Trước kia tôi cũng định trốn khỏi ngoài vành đào chú, không muốn dẫn thân vào vòng phu phụ làm chi, không ngờ từ khi kỳ ngộ gặp chàng, phận đẹp duyên ưa, tâm đầu ý hợp, trong lòng từ đấy mới nảy ra cái tư-tưởng tòng phu. Tự nghĩ nhân sinh hành lạc, có thể mà thôi, lần lữa hôm mai, phỏi pha mà phấn, cũng nỗng phí một đời xuân xanh. Cập-mai chàng hỡi ! ý thiếp đã vậy, lòng chàng nghĩ sao ?

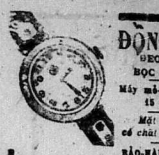
Giọng oanh thỏ thẻ, tình cảm chứa chan ; tôi trộm liếc dung quang, thấy mặt ngọc bừng bừng, má hồng đỏ chói. Nàng bèn nắm ngả vào lòng tôi. Tôi hôn vào má nàng, nàng cũng đề vậy. Sau nàng lại nói :

— Cập-mai chàng hỡi ! Lửa tình đã bén, không thể nào mà say, tưởng trên đời không có cái vui gì hơn cái vui này nữa. Có phải không chàng ?

Nàng vẫn nằm ở trong lòng tôi. Nàng nói đã lâu mà tôi vẫn không trả lời được. . .

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt dạ kim
có chất độ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2000

Savon Cadum
Savon tinh anh, như
SAVON CADUM
thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh của người.
Vả lại savon nầy tiện lắm, gì người ta dùng nó tới cùng, không bỏ chúc nào, mà lại lần giá bằng hai cục savon thường.
Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.
2 f. 00

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 28 décembre 1923
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
GIẢ-XƯƠNG BÁO NGHĨA
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
ĐẠI-CHIẾN BÀNG-ĐỨC
(Trẻ-con hát)

Tối thứ bảy 29 décembre 1923
KẾT PHỤNG GIAO CẦM
Tích này trích ở chuyện Bạch-mẫu-đơn ra. Cảnh thứ tư đào Nhã ngồi đánh đàn tam-thập-lục-huyền, đào Tửu đứng giải đừng nghe và hòa đàn. Có cả đàn nguyệt bốn giây họa theo, thật là :

Ai tường nữ phấn nam trang.
Về người xuất chúng khác đàn tri âm
Thực là tài tử giai nhân.
Châu Trần nào có Châu Trần nào hơn.

Tối chủ nhật 30 décembre 1923
TRINH PHỤ
Tích này có nhiều câu thanh văn :
Kép Thịnh, đào Tửu hát bài :
Quân tử vu dịch
Rọng hát đặc biệt trong lối hát chèo)

CỐ NHÀ BÁN

Phố Hai Tượng, tức là phố hàng Giấy, số 2. (đàng sau nhà cô Bé lý, phố hàng Bạc)
Ai muốn mua. thì hỏi ở đấy.
373

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cao-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54; Hanoi. »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Đã gần hết lịch sang năm rồi. — Xin nhắc lại để các ngài biết cho rằng lịch của bản-quán xem được cả ngày tốt, ngày xấu bán đã gần hết rồi. Vậy ngài nào cần phải mua để hiếu hoặc để xem, xin mau mau lại mua ngay đi kẻo hết mất.

Ngài nào ở xa, muốn viết thư về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản-quán như sau này :

M. BÙI-XUÂN-TRÂN
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Việc phát trứng tằm. Đã hơn 15 năm nay, chánh-phủ Bảo-hộ ở Bắc-kỳ phát trứng tằm lọc chọn cho những người Nam đến xin, mà không lấy tiền.

Trứng ấy gây được giống tằm để nuôi hơn, vì là do những con ngài vỏ bệnh đẻ ra.

Kén ở tằm sinh ra tất đẹp hơn, to hơn, nhờ thế người chăn tằm cũng kiếm được lời hơn.

Hiện nay giá kén cao lắm Nên nhiều người bản-xứ xin trứng để chăn tằm.

Nhưng chánh-phủ phải mua kén để gây lấy trứng, vậy chánh-phủ quyết định từ ngày 1er janvier 1924 thì ai xin trứng phải nộp một thứ thuế nho nhỏ, số tiền thuế ấy dùng để gây thêm lấy trứng mà phát cho tất cả mọi người đến xin

Khoản tiền ấy cũng dùng để thưởng những người bản-xứ tự bỏ tiền ra mà lập được những nhà nuôi tằm có thể làm kiểu mẫu cho nhân-dân bắt chước được.

Mỗi năm quan Công-sứ các tỉnh sẽ xét trong những người đặt được nhà nuôi tằm tốt nhất, chọn lấy ba hay bốn người mà tư lên quan Thống-sứ phát thưởng. Trong số người được tư thưởng ấy, sẽ có mấy người được thưởng tử 100 đến 200 p.

Giá trứng ngài định là 0 p. 01 mười lá đơn, và 0 p. 02 mười lá kép, kể so với cái thực giá các là trứng, không được lá bao, khéo ra chỉ đủ tiền giấy, tiền phí-tổn về sự bao gói và sự vận-tải thôi.

Chánh-phủ nghiêm cấm không cho bán trứng ngài đắt hơn cái giá đã biên ở trên là trứng.

Ai có mộ để ở đất của chùa Thái bình ? — Ai có mộ để ở đất của chùa Thái-bình (Hoàn-long) đã lâu năm nên mau đến mà cất đi, hạn trong ba tháng kể từ ngày 1 tháng 11 tới nay trở đi. Nếu hết hạn ấy nhà chủ không cất đi thì nhà chùa sẽ bốc mà quy vào một chỗ cho rộng đất.

Cải-chính một chữ dịch sai. — Bản-báo tiếp được bài sau này :

Ít lâu nay, cái cách dùng chữ tàu để dịch chữ tây đã thành một thói thường. Đâu đâu cũng thấy đem những chữ tàu rất mới, rất lạ, dọ : lên thật là to tát, mà rút lại chỉ làm cho thêm tối nghĩa chữ tây đi !

Tôi muốn nói về mấy chữ : *« Phụ giao trường Cao-đẳng Nông-lâm »* thường thường thấy đăng trên các tờ báo.

Ai không biết trường Cao-đẳng Nông-lâm là thế nào, không am hiểu học chính qui tắc ra sao, thì tất nghĩ là một nhà bác vật chi đây, Nhà-nước cử vào để dạy cho các sinh-viên, những cách-trí tối tân. Nhưng kỳ thực thì không phải thế.

Nguyên trường Cao-đẳng Nông-lâm từ khi lập ra, thi tốt nghiệp, ai đỗ đầu thì nhà-nước cho ở lại trường một năm để học thêm. Người giải-nguyên gọi là : *« Assistant des cours »* thế là một cách tưởng lệ cho người học giỏi ; mà nếu là con người có chí, trong một năm thực nghiệm ấy, chắc sẽ học được nhiều điều hay.

Cái lợi quyền của viên *« assistant »* là tuy đã đỗ ra rồi, còn được trong một năm, đến ghế nhà trường, cũng chen vai với anh em nghe bài các giáo-sư vậy.

Cũng biết rằng dịch nghĩa một chữ nhiều ý như thế rất khó. Nhưng nếu không dịch được, thì xin cứ để nguyên-văn còn hơn. Người ta không đến nỗi tưởng lầm với những vị giáo-sư, là những nhà nông phố kỳ-sư cả.

Vậy xin có mấy lời để độc-giả biết, và mong rằng sau này, các anh em, ai vì tài, mà được giải nguyên, thì xin cứ để là assistant, tưởng cũng không đến nỗi kém giá đi mất nào.

Một sinh-viên trường Cao-đẳng Nông-lâm lại cáo

BÁN NGAY LẬP TỨC
VÌ HẾT HẠN HỢP-ĐỒNG

2 cái camionnettes 10 và 14 chỗ ngồi.
1 cái ô-tô hiệu « Peugeot »
1 cái camionnette hiệu « Citroën Chenille » có cả remorque kéo sau nữa.
1 cái camion hiệu « Peugeot » chở được 5 tonnes.

Hỏi tại : M. FARRÉRAS,
Transports. Tam-đảo. Vĩnh-yên
3744

Cái nạn hàng ngày. — Sáng hôm qua, hồi 11 giờ, cái xe sắt P. P. A. 183 do tên phu xe Ngô-v-Thê kéo và cái xe bò của Mme Phạm-thị-Tuất ở Hà-đông đo hai người phu xe kéo, khi qua phố hàng Ngang thì đụng phải nhau. May không việc gì đến người, chỉ hỏng chiếc xe sắt mà thôi.

Cũng ngày hôm ấy, đó một giờ sau, ở đường Thành lại có hai người đi xe đạp đụng phải nhau ngã, nhưng không hề chi cả, chỉ hư hỏng xe mà thôi.

Chết ở đường. — Chiều 26 hồi 5 giờ rưỡi, một người phu xe tên là Trần-v-Phúc, 30 tuổi nhà ở ngõ hàng Bún, khi qua hàng Bát đàn thì ngã xuống đường chết, ngay ở trước cửa nhà số 37. Sở Cẩm khám xong đã cho khiêng ngay vào nhà xác.

Cái xe đạp bữa nọ. Cái xe đạp của người phu xe Đào-văn-An đem nộp sở Cẩm hôm nọ thì nay đã trả cho M. Bonnet là chủ nhà máy khuy.

BÁN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0.10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp nhỏ, mỗi hộp hai mươi điếu. 0.20
3027

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Pháo thuyền « Malicieuse. » Trước một tháng nay, pháo-thuyền « Malicieuse » đỗ tại hải-cảng ta hơn một tuần lễ rồi lại về ở Saigon mấy bữa thì phải chạy sang Quảng-đông quân thứ. Ngày hôm nay, thứ năm 27 décembre 1923, hồi 10 giờ sáng, pháo thuyền Malicieuse ở Quảng-đông về đã tới hải-cảng ta, đỗ bên cạnh pháo thuyền *Moqueuse* ở gần cầu Ngự.

Bắt dư c tiền. — M. Ng-v-Tiệp, 42 tuổi, làm cai cu-li, nhà ở Hàng-kinh vừa đem nộp sở Cẩm một là giấy bạc một trăm, khai rằng đã nhặt được ở phố Belgique. Qui-hóa thay tấm lòng thực tha ít có như vậy.

Tòa án Trừng-trị. — Phiên tòa ngày thứ năm 27 décembre 1923 xử trước nhất việc đánh bạc, chủ gá là Lê-thị-Chung phải hai tháng tù ; hai tên hồ-li là Ng-v-Trác và Trần-v-Sự phải mỗi tên một tháng ; còn 28 con bạc vừa đàn ông vừa đàn bà phải phạt tiền mỗi người là 25 quan.

Đoạn tòa xử đến việc tên Trần-v-Tinh ăn cắp một phiến gỗ phải bốn tháng tù ; tên Lưu-văn-Tố ăn cắp ống đồng ; tên Ng-hữu-Mai phải phạt 10 quan và bị tịch biên về việc đốn cửi không có giấy phép ; tên Ng-hữu-Mo cũng phải phạt 10 quan và bị tịch b ên khi cụ cùng 8000 cây nứa về việc đốn cửi không có giấy phép ; tên Lê-v-Thơ phải phạt 15 quan và tên Lê-v-Biền, 25 quan, về việc đánh người bị thương.

PHÚ-THỌ

Cháy. — Hồi 9 giờ sáng thứ tư 25 décembre vừa rồi tại phố thứ sáu đường bờ sông, vì một lũ làm đậu làm rá bán, đốt than hun rá, vô ý để lửa bốc lên mái lá, cháy to quá, gió to ngọn lửa lại càng bốc cao, những người đến cứu hỏa không thể nào xông vào cứu được, đành phải kéo đổ mấy nóc ở gần quanh, mà phải để cho cháy hết bốn nóc vậy. Ngay hấy giờ cũng nhờ được nhiều người kéo đổ mấy nóc bên cạnh, không có thì rẫy nhà ở phố ấy cũng hai lây cả.

Khổ chủ tên là Quảng bị hại nhất vì có nhà cho những lũ hàng rá ở thuê, đồ đạc không chạy được, gà vịt chạy mất cả mà lại cháy mất 4 con lợn nữa.

SƠN-LA

Trường Pháp-Thái. M. Ng-cao-Bồi, cai hạng nhì, kiêm việc dạy thể thao tại trường Pháp-Thái tỉnh Sơn-la, thì nay được phụ cấp mỗi tháng 1 p.50.

HÀ-NAM

Đổi tên. M. Đặng-văn-Xương, ở làng Dinh-xá, tổng Ung-lợi, huyện Kim-bảng (Hà-nam) nay được đổi tên là Đặng-văn-Tế.

VIỆC KINH-ĐÔ

Các hạng thuế xe mới định. — Vừa rồi quan Khâm-sứ Trung-kỳ đã ký tờ nghị-định về việc định các hạng thuế-xe, thi kể từ ngày 1er janvier 1924 những xe có bắt cứ của người nước nào ở trong thành-phố thì phải chịu thuế kể ra như sau này :

A. — Những người có xe nhà để dùng, không đem ra cho thuê, trong mỗi một năm phải chịu thuế xe ô-tô mười mã-lực sắp lên mười lăm đồng — mười mã-lực sắp xuống, mười đồng xe mô-tô, năm đồng ; xe đạp, một đồng ; xe bốn bánh dùng chở vật bằng ngựa lừa hoặc trâu bò kéo, mỗi năm năm đồng ; xe hai bánh chở vật hạng, ba đồng ; xe tay cao-su hai đồng ; xe bánh sắt năm hào.

Mỗi năm từ ngày mồng một đến ngày 15 Janvier thì các chủ xe nếu ai có thấy đổi đi đâu hoặc đổi chỗ ở, thì đến tòa bạch để định liệu.

Những người có sắm xe, trong mười lăm hôm phải đến bẩm tòa sứ, từ ra khi mua xe cũ mà người chủ xe đã nộp thuế rồi thì thôi.

Về sự nộp thuế xe thì mỗi đến đầu năm, hoặc là mỗi một qui, các tòa Công-sứ sẽ bắt khai để vào sổ xe rồi nộp thuế tại kho bạc.

Những người có xe mà không khai, hoặc khai gian, thì phải nộp thuế bội-nhị.

B. — Những xe cho thuê chở khách hoặc chở hàng thuê, thì phải thêm thuế (nghĩa là sắm ra một cái xe thì phải chịu thuế cho thuê, thành thử một cái xe sắm ra để dùng thì chịu thuế rẻ hơn cái xe để cho thuê).

Xe ô-tô bốn chỗ người trở lên, mỗi tháng mười đồng ; xe ô-tô bốn chỗ ngồi, bảy đồng ; xe ngựa bốn bánh ba đồng ; hai bánh một đồng rưỡi ; xe ngựa lừa trâu bò kéo bốn bánh một đồng ; hai bánh năm hào ; xe tay cao su hạng nhất bốn đồng, hạng nhì ba đồng ; hạng

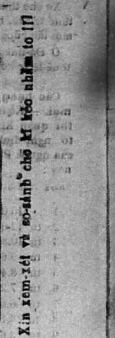
(Xem trang thứ tư).

Rượu bổ-đào:
• TONIQUE TONKINOIS •
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh tự-nhiên ta ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thị không ai có thể tin được !

Xin xem tới về sở-dinh chỗ M' bốc thuốc to !!!

Ngày tháng 7 tháng năm, nhân-khiên Khải-định thứ ba, tôn Bội-các phụng lời chiếu phê rằng :
Chiếu nay đặt được phòng gần MONTES gọi là, ai nấu nên một thứ rượu bổ để trong ngự dụng qua rồi hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phẩm thì gửi cho qui được phòng chế-hóa để tỏ thanh-giá.
Khâm thử

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bổ báo này.

85 21
BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ như ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lôi kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào đem hồn-hảo xắc-léo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lạ-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Ông cụ già ấy nói :

— Trong thành *Dương-châu* này thiếu gì con gái đẹp, tại sao ông ta lại không bằng lòng đám nào ?

Các mối-bà nói :

— Ông ta chẳng những muốn người đẹp mà thôi, lại muốn được cả người nào có tài học nữa. Cụ tính các cô thiếu-nữ còn ít tuổi, phòng đã xem được bao nhiêu sách vở mà bảo rằng có chân-tài thực-học, đủ đối-đáp được với ông ta.

Ông cụ già cười mà bảo rằng :

Ai nguyện do như thế !

Chuyện-trò hồi lâu, rồi ai nấy đều trở ra về. Ông cụ già ấy là ai ? nguyên là một ông phú-hộ ở trong làng kia, tên gọi là *Lãnh-tán*. Ông ta sinh được hai cậu con trai, đều ngu-dốt không biết chữ nào, chỉ đành một mặt cày ruộng.

Mãi đến năm ông ta đã ngoài 40 tuổi, mới sinh được một cô con gái, mặt hoa da ngọc, xinh đẹp la thường, nhưng cũng chưa lấy chi làm lạ cho lắm, la nhất là một điều bẩm tính thông-minh, lại thích sự học hành, cả ngày chỉ ham chơi sách-vở cùng nghiên bút.

Năm năng lên 4 tuổi, người nhà ấm đến xem một trường học trong làng. Nàng nghe người ta đọc sách, nghe đến đâu thì nhớ đến đấy. Đến năm lên 6, lên 7 tuổi đã xem sách được.

Lãnh-tán dẫu là một nhà nông-gia, nhưng thấy con thông-minh như thế, cũng chịu bỏ tiền mua các thứ sách vở để cho con xem.

Cứu-phụ nàng là *Trịnh* tú-tài thấy cháu sanh-nữ có tính hiếu học, thỉnh thoảng lại thường đi lại đem những nghĩa-lý trong sách giảng-dàm cho nàng nghe, nhưng giảng-dàm đến chỗ nào cô thú vị thì nhiều khi cữu-phụ nàng lại chịu thua nàng.

Trịnh tú-tài vẫn thường phàn-nàn rằng :

— Tiếc thay con bé này lại sinh vào nhà họ *Lãnh* !

Lãnh-tán thuật chuyện đêm hôm sinh ra nàng, nằm mộng thấy trời xuống tuyết đầy sân mà cô sắc đỏ, bởi vậy mới đặt tên là *Giáng-tuyết*. Đến năm nàng lên 8, lên 9 tuổi thì có tài văn-thơ, xuất khẩu thành chương, nhưng tiếc thay trong đám hương-thôn, không ai biết tài, nàng làm ra văn thì nàng lại tự thưởng-giám lấy mà thôi.

Năm ấy nàng *Lãnh-giáng-tuyết* đã 12 tuổi, nhan-sắc lại càng xinh-đẹp bội phần. *Lãnh-tán* bàn đến việc hôn-nhân, mới bảo nàng rằng :

— Hoặc nơi thành-thị, hoặc chốn hương-thôn, hàng người thế nào thì con vừa ý ?

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

— Thành-thị hay là hương-thôn, chẳng cần nệ chi, chỉ cốt chọn người nào có tài học, cùng con đối đáp thơ-văn. Nếu làm hơn được con, con xin bằng lòng lấy, nhược bằng làm không bằng con thì dẫu cử-nhân, tiến-sĩ, quốc-thích, hoàng-thân, cũng chớ nên mơ-tưởng.

Lãnh-tán thấy con nói như thế, cho nên vẫn lưu-ý đó-tìm, ngày nay nghe thấy mối-bà thuật chuyện *Tống-tín* là một bậc đại tài, mới nghĩ thầm rằng : con gái ta thường tự khoe văn-thơ vô địch, nhưng xưa nay chưa hề đối đáp với ai, không biết thật hay là giả ; bây giờ có ông họ *Tống* kia vẫn đi lại chơi-bời với Phủ-quan cùng các hương-thân, tất là một tay tài học giỏi, ta làm thế nào mời được ông ta đến nhà, để đối đáp văn-thơ cùng con gái ta thì ta sẽ biết rõ sức học của con ta vậy.

Lãnh-tán nghĩ vậy, nhưng không biết dùng kế chi cho được, mới phải về nhà bàn với nàng *Lãnh-giáng-tuyết* rằng :

— Hôm nay ta hỏi đó được một tay đại-tài, họ *Tống*, người ở *Sơn-đông*, tiếng tăm lừng lẫy, từ các quan Phủ, Huyện cho đến các thân-sĩ trong thành này, chẳng ai là không đi lại chơi-bời với ông ta. Nhưng thơ văn của ông ta làm ra, đều ẩn-đào thiên-hạ. Ta có ý muốn mời ông ta đến để đối đáp thơ-văn cùng con, thử xem thế nào, hoặc giả chẳng có duyên gì chăng. Nhưng ông ta là người danh-giả nhất đời bây giờ, thấy ta là kẻ nông-gia hèn-hạ tất không thèm đến, ta có đi mời, cũng uổng công mà thôi.

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

Nếu thân-phụ muốn được ông ta đến nhà, cũng chẳng khó gì, ba-tất phải mời.

Lãnh-tán nói :

— Con nói khoác làm chi thế ! Có mời vị-tất ông ta đã thèm đến, huống chi không mời. Sao con lại nói dễ dàng được như thế ?

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

— Con chỉ dùng một mảnh giấy bằng ba ngón tay, tự khắc khiến cho ông ta phải bỏ đến !

Lãnh-tán cười mà bảo rằng :

Người ta có phải là thần-tướng qui-tiên đâu, mà bảo rằng dùng một mảnh giấy bằng ba ngón tay để triệu người ta đến, hay là con có tài về bùa đó chăng !

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* cười mà đáp rằng :

Thân-phụ bất-tất phải nghĩ-ngợi để con viết cho thân-phụ xem. Chỉ sợ mấy chữ của con, lại có phần lỉnh hơn bùa dấu vậy.

Nói xong, liền đứng dậy chạy vào trong phòng, dùng một mảnh giấy đỏ, viết mấy dòng chữ, đem đưa cho *Lãnh-tán* xem và nói :

— Thân phụ chỉ sai người đem mảnh giấy này gián vào gần chỗ người ấy ở. Hễ hắn trông thấy, tự khắc hắn phải tìm đến ta.

Lãnh-tán cầm lấy xem thì thấy trong mảnh giấy viết mấy chữ như sau này :

« Tôi là tiểu-tài-nữ mới 12 tuổi, ở « Hương-cầm-lý, Cần-hoa-viên, tên « gọi Lãnh-giáng-tuyết, muốn tìm thầy « để học thơ. Hễ vị nào chân-chính « thi-ông thì xin mời đến chơi, nhược « bằng giả-mạo thì chớ đến « làm chi cho phiền. »

Lãnh-tán xem xong, cả cười mà rằng :

— Thỉnh-thoảng không bằng kích-tướng, phải lắm !

Đến ngày hôm sau, quả-nhiên *Lãnh-tán* vào thành hỏi đó biết *Tống-tín* trọ tại *Quỳnh-hoa-quan*, liền đem mảnh giấy đỏ ấy gián ở bên tường, rồi trở về nói chuyện với nàng *Lãnh-giáng-tuyết*, để sửa soạn sự nghênh-tiếp *Tống-tín*.

Lại nói chuyện *Tống-tín* hàng ngày cùng các tao-nhân mặc-khách uống rượu ngâm thơ, rất lấy làm đắc ý. Hôm ấy rượu đã nga-nga say, cùng *Đào tiên-sĩ* và *Liễu* cử-nhân đi xem hoa ở ngoài thành về, về qua đến gần cửa, bỗng trông thấy một mảnh giấy đỏ gián tại trên tường.

Tống-tín đến gần nhìn xem, rồi cả cười mà rằng :

— Quái lạ ! con *Lãnh-giáng-tuyết* nào mới 12 tuổi, dám tự xưng tài-nữ, cản-đỡ đến như thế ! Đáng cười ! Đáng cười !

Đào tiên-sĩ nói :

— Nó gián tại cửa đây, quả-nhiên là có ý muốn chấm chọc *Tống* tiên-sinh đó. Tơ gan như thế, thật đã đáng cười !

(Còn nữa).

ba hai đồng; xe bánh sắt hạng nhất hai đồng; hạng nhì một đồng; xe đạp, năm hào.

Khi khai số xe thì có vỏ số, có ghi số, có phát giấy; khi đổi hạng xe, hoặc thay đổi chỗ ở thì phải khai trước.

Xe cho thuê mỗi tháng phải nộp thuế trước, hoặc xin nộp ba tháng một lần cũng được.

Ở Đà-nẵng (Tourane) và Đa-lạt, thuế-lệ xe có hạng riêng.

Các hạng thuế thân và thương-mại. — Kể từ ngày 1er Janvier 1924 thì quan Khâm-sứ Trung-kỳ đã ký tờ nghị-định về khoản thuế thân của người Pháp ở Trung-kỳ như sau này:

Hạng	Tiền lợi làm ra, hoặc tiền bổng mỗi năm	Chịu thuế mỗi năm
1	15.000 $ trở lên	150 $
2	từ 12.000 đến 14.999 $	120
3	từ 10.800 — 11.999	90
4	từ 9.600 — 10.799	70
5	từ 8.400 — 9.599	60
6	từ 7.200 — 8.399	50
7	từ 6.000 — 7.199	40
8	từ 4.800 — 5.999	30
9	từ 3.600 — 4.799	20
10	từ 2.400 — 3.599	15
11	từ 1.200 — 2.399	10

Các hạng thuế thương-mại của người Âu-tây, và Á-đông sẽ sửa lại như sau này:

Hạng siêu-đẳng mỗi năm	700 $
Hạng đặc-đẳng có ba hạng:	
Hạng nhất = mỗi năm	500
Hạng nhì = —	400
Hạng ba = —	300
Nhất hạng	125
Nhị hạng	70
Tam hạng	50
Tứ hạng	35
Ngũ hạng	48
Lục hạng	12
Thất hạng	6

Thuế thân của người Âu-tây và Á-đông sẽ đổi như sau này:

Hạng siêu-đẳng mỗi năm 150 p. (những người nạp thuế thương-mại hạng siêu đẳng và ba hạng đặc-đẳng, hoặc người có nộp thuế điền thổ từ 50 p. trở lên, thì chịu thuế ấy.)

Đặc đẳng nhứt hạng mỗi năm 120p. (những người có nộp thuế thương-mại, nhứt và nhì hạng, hoặc nạp thuế điền thổ từ 30 p. đến 50 p. thì chịu thuế ấy).

Đặc đẳng nhị hạng mỗi năm 70 p. (những người nộp thuế thương-mại từ tam hạng đến ngũ hạng và thuế điền thổ từ 15 p. đến 30 p.)

Đặc đẳng tam hạng mỗi năm 20 p. (những người nộp thuế thương-mại lục và thất hạng và có nộp thuế điền thổ).

Đệ tứ hạng, mỗi năm 8 p. (hạng này là những người đi làm thuê gánh mướn v. v.)

VIỆC TRUNG-KỲ

BÌNH-ĐỊNH

Mùa hạ-canh. — Năm nay trời ít mưa lụt, nên các nhà nông đều có ý lo sự sang tháng ba mất mùa. Đến lúc nẫy khi trời đã lạnh, xem hình hết lụt, cho nên thiên-hạ xô nhau cấy cấy. Cảnh tượng ở thôn quê lúc nẫy thật là vui, từ mưng sáng, cho chí choạng vạng, từ lớn chí bé đều có công việc ngoài đồng, việc canh tác xem ra cần mẫn lắm.

Mấy hôm nay trời lại phát mưa nồi gió làm ra cây lụt nho nhỏ, tuy có hại một đôi phần, mà nhà nông vẫn có ý vui mừng lắm.

Mong sao phong thuận vũ điều, may ra mùa tháng ba trả lỗ cho mùa tháng tám vừa qua vậy.

Giết chó. — Vì có nhiều nơi xảy ra cái nạn chó dại nên có giấy sức cho dân gian phải giết những chó chạy rông nghi là chó dại.

Nhà quê ta nuôi chó trong nhà là cốt ý để giữ nhà khi đêm hôm tăm tối, vì xứ ta việc trộm cắp có nhiều. Nếu không có con chó canh trước giữ sau, thì kẻ trộm rất dễ mà xâm nhập.

Lại cũng có đôi nhà nuôi loài chó săn, để phòng tảo trừ chồn cáo chuột chơi, cho bớt sự hại cho gà vịt, lúa má.

Nay thấy lệnh quan sức như thế thì thiên-hạ rất lấy làm lo. Kẻ kỳ càng thì trông cột chó trong nhà cho kỹ, phòng khỏi chạy rông mà bị giết.

Nhưng đã hơn một tháng nay nơi nơi đều thấy có vài ba chú công-sai xách dái xách gậy đi rảo các làng mà giết chó, giết hết chó chạy rông, rồi lần vô soát lục trong nhà, hễ thấy có chó là một hai đòi giết, làm lắm sự những nhiều cho dân gian quá.

Dân vẫn biết quan trên phòng bị như vậy là hay, song vì kẻ dưới thừa hành lại nhân thế mà nhũng dân, vậy ước ao mấy lời này thấu đến tai quan trên mà xét đến cái khổ tình cho dân nhờ, thì thực may quá.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Chiến hạm « Moqueuse ». — Chiến hạm *Moqueuse* tới bến hôm 15, hồi 6 giờ chiều có quan hai sở tàu bay đến xem xét chỗ để tàu bay, nghe đâu định lấy gần chỗ sở vô tuyến điện, quan hai xem xong đến ngày 18 hồi 6 giờ sáng lại đáp tàu *Moqueuse* về Hải-phòng.

Hội ái-hữu bầu trị-sự mới. — Hôm mồng 9 mới rồi họp đại hội-đồng để bầu hội đồng trị-sự năm 1924 như sau này:

M. Lê-văn-Tư, tham-tá sở Công-chính chánh hội-trưởng;
M. Thân-trọng-Yêm, phó hội-trưởng
M. Vũ-ngọc-Thành, chánh thư-ký;
M. Ngô-đức-Vĩ, phó thư-ký;
M. Vũ-đình-Tá, chánh thủ-quỹ;
M. Đinh-nhuận-Khánh, phó thủ-quỹ
M. Ng-hữu-Chí, kiểm-sát;
MM. Yontri, Trần-đức-Vượng, Vũ-trọng-Mai, Ng-đức-Trạc, nghị-viên;

Việc cất nhà hội quán. — Quan Toàn-quyền có tư cho quan thủ-hiến hạt Quảng-châu-loan cho hội Ái-hữu thuê khu đất 1500 thước vuông ở sau hiệu M. Ng hữu-Thu hạn 18 năm mỗi năm là 1 $ 00.

Mới rồi ông chánh hội-trưởng lại nhận được cái *Mandat* 500 đồng của quan chủa tỉnh tư xin cho và quan Toàn-quyền đã chuẩn y.

Hội-đồng trị-sự đã lên cảm tạ quan chánh-sứ, và đã sắp khởi công. Vậy các nhà hảng làm đã ký vào sổ quyên xin gửi tiền ngay cho.

痔醫林桂張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ
XIN MỜI CÁC ÔNG QUA BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (*tức là bệnh lòi tử*) *thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như còn đến khi đại-tiện xong rồi thì lại-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng về sau khó chữa.*

Khi nào chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi dụng tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sợi, chỉ trong mấy hôm thời những cắt mạn tự kỷ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bịnh cứ xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM
26, Phố hàng Đường. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.
Các tỉnh xa đến xin hẹn tiếp.
Thư từ xin trả lời ngay. 2090

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

泰NAM-THÁI南

6, *Quai Clémence an — HANOI*
ở phố Bờ-sông, số nhà 28, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
Kính-cáo

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Phần nhiều người chết vì bệnh thương-hàn và bệnh hồ-lao, thực hai bệnh ấy đáng sợ, vì làm cho hao mòn nội giống của chúng-ta: ấy là bệnh hao mòn vậy. Bệnh ấy người ta thường không đề phòng mấy, khi mới phải cũng không lấy gì làm nặng, sau dần dần nó làm cho yếu các phủ-tạng và làm cho gầy hòm cả chân huyết đi mất. Nếu khi có bệnh thời khí nào xảy ra thì người khỏe còn có thể chống lại được, chớ người đã bị bệnh hao mòn này chắc là mắc phải.

Vậy thì nên dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Dùng thuốc này thì da mặt xanh, sức lực lại khỏe mạnh, công việc lại muốn làm ăn như thường, ăn uống dễ tiêu, khỏe mạnh lạ lùng.

Chỉ dùng và độ *Dragées Rabuteau*, thì những cơn sợ bệnh hao mòn rồi.

Ở các hàng bào chế to đều có bán.

2056

• Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được! •

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình,** lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe,** người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2 $ 25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

BÁN ĐỒN-ĐIỀN

Một cái đồn-điền rộng 650 mẫu tây muốn bán.

Hỏi tại số 54, Phố Strasbourg, Haiphong. 5725

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị thuốc hảo không có pha chế nhiều món
Mỗi hoàn 0,50 cgr. (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẠT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP Trữ tại: 6, Rue du Pas-de-la-Mule, PARIS Ở PHÁP QUỐC LẤM
Cũng có bán tại: Hanoi, Bazar, Bd CHASSAGNE, Propre. Haiphong, L. BOURGEOIS, Pharmacien. Vậy các hiệu bào chế khác.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

SUỐT THÁNG CHẠP TÂY CÓ BÁN CÁC THỨ SAU NÀY:

Hạng mứt tốt nhất kiểu Đại-pháp chế.
Hạng kẹo chocolat, kẹo, mứt nhân hạnh-đào.

Các thứ mứt mến.
Các thứ mứt có nhân.
Các thứ mứt quả chế như men thủy tinh lóng lánh.

HIỆU Hầu-tước Sevigné.
Hầu-tước Louis-Jacquin
Mứt « Chien qui saute »
Mứt « Générale du Centre »

Kẹo chứng sảo ngâm nước đá giá nữa cân là: 17 fr. 00
Ngày nào cũng có kẹo ngâm nước đá bán

Rượu nho Mousseux carte blanche « André Gallois » một chai. 7 tr. 00
Một hòm 12 chai 78 00
Rượu champagne « Léon Chandon Cuvée Royale » một chai. . 18 00
Một hòm 12 chai 174 00

Adr. Tél.: MAGASRÉUNIS — TÉLÉPHONE N° 180

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酪補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2 $ 40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì nếng một cốc con
每晚食各服每各服沒喉醒欺喉稍

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
2099 *21, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi*

SÀ-PHÒNG THƠM

DẦU THƠM XOA TÓC
NƯỚC HOA THƠM
SÁP MỘ

SBA
Pachod Frères & Cie LYON
2056

HÀNG MỚI VỀ

Enveloppes và chambres à air xe tay
Vải xanh lợp mui thật tốt khổ rộng 1 m 20 giá 2 $ 20 một thước
Chục xe, vòng bánh, nan hoa, vân vân.
Các hiệu xe nên mua ngay được giá hạ

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS
7, *Boulevard Bobillot, Hanoi* 2009

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2 $ 50 một litre

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

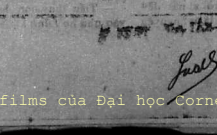
GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi: 30 $ 00
Hạng nhì ta hay đi: 20 $ 00
Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

LỜI BÁN — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ.
Có xe riêng để cho khách riêng từng chuyến một, vì muốn thong thả dừng giấy chậm trước 2 ngày.
Ở Xiêng đi ngày nào mưa đến không đi được nữa.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Thứ tư đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek rồi lập tức thấy lên Vientiane.

Ở Thakhek về. — Sáng chủ nhật chạy lên thấy ở Vientiane tối Thakhek thì xe cứ mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Bình khách về có thể ra Hanoi đi chuyến thứ hai 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đến cũng được.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)